

Izhaja vsako sredo. Naročnina: za celo leto 30 Din. za pol leta 15 Din. za inozemstvo za celo leto 50 Din. Inserati po tarifi. Pisanim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Še eno važno vprašanje!

Iz vsakdanje skušnje vemo, da naša zemlja, zlasti zemlja malih bajtarjev (pa tudi zemlja trdnejših posestnikov) navadno nima dovolj prostora, da bi mogla prerediti vse otroke, kar se jih na njej rodi. Doma ostane le eden, vse drugo pa mora v svet z večjo ali manjšo doto ali pa tudi brez nje. Ti »brezdomci« si morajo poiskati delo in zaslužek kjerkoli in eni gredo v domače ali tuje rudnike in fabrike, drugi ostanejo v službi kot hlapci in dekle na kmetih, zopet drugi pa odhajajo v domača in tuja mesta v najrazličnejše službe, kjer so popolnoma prepuščeni samim sebi. Če slučajno nalete na gospodarje, ki so obenem tudi dobri ljudje, je dobro zanje, strašna pa je njihova usoda, če padejo nevedni in nepoučeni v roke brezvestnih izkoriščevalcev.

Pri nas smo doslej obračali vso pozornost na izseljence in pa na fabriške delavce. Prav malo, ali bolje rečeno: prav nič pa se nismo brigali in se še danes ne brigamo za tiste najbolj revne in skrbi in pomoči potrebne ljudi, ki odhajajo v službo v naša mesta. In vendar so tudi ti ljudje kri naše krvi!

Vse, kar se za te ljudi stori, je navadno hladen (včasih pa tudi hinavski) opomin: Le doma ostanite, pa boste rešili svojo dušo in telo! Nikar ne hodite v mesta, ker tam se boste izgubili in pogabili!

Ne rečemo, da take besede niso lepe, povedati moramo pa tudi, da so taki opomini premalo! S stokanjem nad fanti in dekleti, ki hodijo v mesta baje le zaradi veseljačenja, zaradi kina in plesa, se ne da spraviti s sveta žalostno dejstvo, da mora velik del kmečke mladine v mesta v službe, ker nima doma dosti jesti. Če pa mora lep del naše kmečke mladine v mesta v službe, potem je naša dolžnost, da damo tej mladini s seboj na pot vse to, kar ta mladina v mestu praktično potrebuje, da ne bo nekega dne obležala na cesti kakor izžeta citróna!

Poglejmo si n. pr. priprosto kmečko dekle, ki pride v mesto. Navadno se oglasi pri kakšni znanki, ki je že v mestni službi. Tista znanka je pa žalibog tudi sama ravno tako zapuščena reva kakor novinka; vé kvečjemu le to, da se nahaja tu ali tam kakšna posredovalnica za službe, kamor pošlje novinko, potem pa za kakšno žensko vé, kjer novinka lahko par dni prenočuje. To je vse.

Recimo, da se taki novinki res posreči dobiti službo. Dekle dela in dela in se trudi na vso moč, da bi zadovoljilo svojo gospodinjno. Do spanja komaj pride, pa tudi hrana ni vselej taka, kakor jo zasluži človek, ki dela ves dan kot konj. Plača je navadno precej skromna, češ za novinko je še to preveč, včasih pa obesijo gospodinjne taki revi kakšne svoje stare cunje za plačilo namesto denarja. Nevedno in nepoučeno kmečko dekle mora požreti vse — kam pa naj se obrne za pomoč ali za dobre nasvet med samimi tujimi ljudmi? Domov jo je sram — ne kaže to-

rej nič drugega kakor potrpeti in — trpeti za druge! Če pa taka reva še zboli? Kaj potem?

Če pa je že po zasebnih službah hudo — častne izjeme pravilo le potrjujejo — kako mora biti šele hudo v javnih lokalih, t. j. po gostilnah in kavarnah itd., kjer je taki revi vse za petami, od strogega gospodarja do zadnjega vajenca. Kako naj se pa kmečko dekle brani in drži, če ji nikdar ni nihče povedal, kaj je policaj, kaj je odvetnik, kaj je bolniško zavarovanje, kaj je posredovalnica za delo in kaj je obrtno sodišče? Kaj delavska zbornica? Posledica nepoučenosti pa je, da imamo danes vse polno postav in določb, ki imajo veljavo postav v korist uslužbencem in uslužbenkam, uslužbenci (-ke) pa nimajo nič od vsega tega, ker jih ne poznajo!

Ta nepoučenost kmečkih ljudi je velika nesreča zlasti za revnejši kmečki svet in ta nepoučenost je dokaz naše dosedanje silne brezbriznosti za naš revni kmečki naraščaj, ki pa je kljub svoji revščini ravno tako naš! Odpraviti pa bi se dala ta napaka prav lahko.

Danes imamo povsod na deželi duhovnike. Imamo učitelje, imamo župane, imamo

občinske tajnike in še vse polno ljudi, ki pravijo, da delajo za narodni blagor. Če pa odhaja kmečki fant ali dekle z doma — kaj dobi od vseh teh ljudi? Poselsko knjižico in drugega nič. Mogoče še kakšen prazen nasvet: Le priden (pridna) bodi in pošten (poštena) ostani — to je vse...

Tu bo treba le nekoliko popraviti. Stvar poklicanih javnih organov je, da dajo ljudem, ki odhajajo v mesta, temeljit pravni pouk o vsem, kar se jim lahko v službi pripeti. Kmečki otrok mora že doma vedeti, kaj je policaj v mestu, kaj je bolniška blagajna, kako je s plačo, kako je z delovnim časom, kako je z obrtnim sodiščem itd., in šele potem naj gre z doma, da ne bo taval po mestu izročen na milost in nemilost vsakemu človeku v fraku ali pa brez njega. Če bodo odhajali z dežele v mestne službe ljudje, ki bodo vedeli, kaj je njihova pravica in kje naj jo iščejo, če jim je drugi ne dajo, bo takoj konec tistega hinavskega zavijanja oči nad »izgubljenici« in »izgubljenkami«! Kdor cesto pozna, se ne izgubi in ne zaide!

Tak pouk bi bilo jako hvaležno polje tudi za našo »kmečko prosveto« in nekaj tozadevnih predavanj na leto za tiste, ki morajo z doma, bi bilo silno potrebno in koristno!

Möschl Ljud.:

Vzgoja naše mladine na vasi in naše podeželsko učiteljslvo.

Človeku se zdi kar nemogoče, ako zasleduje in natančno opazuje, kako se želi vesplošno poyzdigniti kmetijski stan in to vse do one višine, na kakoršni je danes že večinoma njegov sodrug severnih naprednih držav.

Reči moram, da se mi dozdeva, da je prišel čas, ko svet uvideva, da le gospodarska moč na eni in kulturna izobrazba kmeta na drugi strani dajeta garancijo državi za nje vesplošni napredek in blagostanje naroda, posebno pa še onim, kakoršna je Jugoslavija, to je v pretežni meri agrarnim.

Pri nas je k tej uvidevnosti največ pripomogel 6. januar 1929 in le temu modremu ukrepu od strani našega preudarne gospodarja Nj. Vel. kralja se imamo zahvaliti, da korakamo po pravi poti. In zapomnimo si: S te poti ne smemo kreniti, niti tedaj, ako se spodrsnemo na njej na morebitnem trnovju ali kamenju; prvo kratkomalo zažgimo, a kamen brenimo z nogo ob stran in naša pot bo tako čimdalje lepša in gladkejša.

Disciplini širokih mas našega jugoslovanskega naroda, kakor tudi njega samozvesti in nepopustljivosti napram sovražniku v najhujši nacionalni borbi se imamo zahvaliti, da smo danes to, kar smo, da smo svobodni Jugoslovani.

Ali ni bil Sokol baš eden izmed onih najvztrajnejših vzgojiteljev te visokodisciplinirane množice in ali niso bile naše stare slovenske čitalnice in knjižnice njega najboljši pobočnik, ki so vlivale v srca naše takratne mladine čut slovanstva — čut jugoslovanstva.

In če se vprašamo, kdo je bil duševni vodja vseh teh naših rešiteljev iz tisočletnega suženjstva, moramo vsi kot en mož odgovoriti: del naše inteligence v mestih, a v prvi vrsti naša podeželska inteligenca. A če pogledamo globlje, kateri stanovi so predstavljali baš ono podeželsko inteligenco, ki nas je otela večni pogubi, tedaj ugotavljamo, da je bilo to naše učiteljstvo in duhovništvo, a mnogo je bilo i med njimi tudi zavednih, slovansko čutečih kmetov, in tim slednjim so večinoma prvi vlili pogum v njih srca.

To ravnokar povedano sem napisal iz razloga, ker smo mi Slovenci zelo radi dostikrat nehvaležni. Ni moj namen, da bi hotel zagovarjati naše učiteljstvo, a za potrebno smatram, da povem, da smo ravno istemu mnogo, mnogo hvale dolžni za to, kar je ono za našo vas v pretečenem času storilo, kakor tudi za ono, kar še sedaj na našem narodno-kulturnem in narodno-gospodarskem polju dela.

Povod za to mi je dala vsebina člankov naših dnevnikov, kakor tudi vsebina stanov-

skega učiteljskega glasila, odnosno strokovnih listov našega učiteljstva.

Neverjetno se mi skoraj zdi, da se najdejo med nami še možje, ki si: 1. upajo oporekati skromni podpori v svrhu nacionalne in kulturne vzgoje naše mladine in vasi, in 2. ki kratkoma proglasaajo učiteljstvo za ljudi, ki v korist naroda nič ne storijo.

Ako se gre za tako vzvišeno nalogo in idejo, kokoršno ima za cilj naše Sokolstvo, potem pač ne smemo biti malodušni, kakor ne smemo biti malodušni, kadar se gre za narodno kulturno delo naše vasi. To, kar smo v ta namen dali narodu, nam bo narod stoterokrat povrnil, kakor je to doslej vedno tudi storil. Zapomnimo si, da je ta kapital najbolje naložen kapital.

Kar se tiče ugleda in delavnosti našega učiteljstva, moram reči, da ono v polni meri vrši svojo težko nalogo in še več, nobeden inteligentni stan na deželi ni toliko storil v korist in dobrobit naše vasi, kakor ravno učiteljski. Da navedem samo en primer: V mojem rojstnem kraju pred prihodom nekega že zdavnaj rajnega učitelja ni bilo skoraj nikakega sadnega drevja. On, učitelj, je dal za to inicijativo, vzgajal sam sadna drevesca, jih pomagal kmetom ob navzočnosti in s pomočjo šolske mladine saditi in marsikateri posestnik se ga še danes s hvaležnostjo spominja in marsikateri sadonosnik je še danes ponosen njegov spomenik. Reči pa moram, da poznam precejšen del takšnih učiteljev, ki še danes z vso vnemo in veliko požrtvovalnostjo delajo na tem ali onem gospodarskem, odnosno kulturnem izvenšolskem delu. Priznati pa moramo, da so med našim učiteljstvom resnično tudi takšni, ki ne poznajo izvenšolskega udejstvovanja. A teh je le malo in zato ne smemo vsega učiteljstva soditi po teh, ker bi s tem marsikomu delali veliko krivico.

Tukaj so pa tudi dostikrat vzroki, ki so često upravičeni, da se ta ali oni učitelj ne udejstvuje na izvenšolskem delu. Vprašajmo se samo v primeru, da bi bili mi učitelji, bi li imeli veselje delati preko našega nam naloženega dela (tu pripomnim, da delo učitelja ni ravno pouk kot tak, temveč je treba v izvenšolskem času pripraviti se za pouk, popravljati zvezke i. dr.), ako smo si svesti, da ne ostanemo v tem kraju vsaj dalje časa; ali, ako nas vsak, ki nas morda na česti sreča, jezno pogleda, to pa radi one nesrečne stanarine in drv, ki nam po zakonu pripadajo; in ali bi morda imeli veselje vsiljevati se (kar je često potreba v dosego kakega cilja), ko nas vsak prezira radi tega, da nam je morala občina preskrbeti stanovanje, včasih res zelo skromno, med tem, ko imamo za primer videti, kako se v bližnjem župnišču spreha po velikih in lepih sobah en sam »gospod«.

Poudariti pa moram, da če pogledamo današnje pedagoško-strokovne liste našega učiteljstva, najdemo v istih toliko razmotrivanja v kmetijsko gospodarskih vprašanjih, odnosno kmetijsko gospodarskem pouku, da stojimo pred vprašanjem: Je li to pedagoški ali kakšen kmetijsko-strokovni glasnik?

Kot pripadniki kmetijskega stanu se na moramo zavedati dejstva, da od našega učiteljstva ne moremo, niti ne smemo zahtevati onega splošnega znanja v kmetijstvu, kakor od kakšnega diplomiranega agronoma-strokovnjaka, odnosno izkušenega naprednega gospodarja. Saj vendar niso ti študirali agronomije, niti nimajo za to pozneje na svojih službenih mestih primerne zemljišča, živine, orodja itd. za pridobitev potrebne prakse. Šolski vrt? Ta je v to svrhu dosti premajhen. Če bi imeli pa na razpolago obširna posestva, kakor jih imajo naša župnišča, potem bi pa našli med našim učiteljstvom najnaprednejše in najvzornejše kmetovalce.

Priznati pa moramo na drugi strani, da nam je dalo ravno učiteljstvo izborne kmetijske veščake, a to le specialiste (Humek, Petriček, Rojina i. dr.) ene ali večih kmetijskih

Nj. Vel. kralj med narodom po kmečki poroki v Šestinah pri Zagrebu.

panog, kot take jih pa moramo tudi visoko ceniti in respektirati.

Da nam bo pa mogoče, dvigniti našo vas na ono višino, kakoršne si vsi želimo, bi bilo po mojem mnenju na mestu sledeče:

Na vsaki 2—3 razredni šoli na deželi naj se postavi po en kmetijski strokovnjak. Delo in naloga tega naj bi bila nekako sledeča:

a) teoretičen pouk o raznih kmetijsko-gospodarskih predmetih v zadnjih dveh šolskih letnikih in sicer po nekaj ur tedensko. Ti predmeti naj bi se ravnali po panogah, odnosno kulturah, katere so v dotičnem kraju najbolj zastopane, odnosno se tam gojijo;

b) naj bi se uresničilo izvajanje zakona o šolskem zemljišču. Na tem zemljišču naj bi se gojile in preizkušale razne vrste žitaric in gomoljnic, ter naposled gojile v kraju one, ki so se najbolj obnesle. Istočasno naj bi se tukaj vršili razni poizkusi z umetnimi gnojili;

c) ustanovile naj bi se šolske drevesnice (kljub obstoječemu zakonu jih še danes ni na vseh šolah), v vinorodnih krajih tudi trsnice z majhnimi matičnjaki. Vsa dela pod točko b) in c) naj bi izvrševali učenci sami pod vodstvom in ob prisotnosti kmetijskega strokovnjaka;

d) izven šole naj bi imeli ti strokovnjaki nalogo in njih dolžnost naj bi bila, da ostanejo z mladino nadalje v stiku in to najboljše potom mladinskih kmetijskih krožkov. Ti krožki naj bi imeli svojo čitalnico, kjer bi se naj strokovno debatiralo in prebirali razni kmetijsko-strokovni listi, čijih naročnik naj bi bil tak krožek (krožki »Kmetijske prosvete«. Op. ur.);

e) s kmetijskim ljudstvom naj bi bili prijazni in vljudni, iste pri njih delu večkrat posečali, njim stali s svojimi nasveti vedno ob strani, ter skušali dogovorno in sporazumno urediti njih posestva tako, da bi se dalo kolikor mogoče več čistega donosa doseči, gledali naj bi tudi na olupšavo slovenskih domačij in oreskrbovali moderne načrte ob priliki novih stavb in zgradb ter pri postavljanju gnojnišč-nih jam in gnojnišč;

f) skušali naj bi uvesti tudi pri kmetu prepotrebno knjigovodstvo;

g) ustanavljali naj bi krajevno-potrebne gospodarske zadruge ter v istih sami sodelovali;

h) prirejali naj bi večkrat v letu kmetijska predavanja in vodili ter aranžirali razne kmetijske razstave v njihovem delovnem okolišju;

i) vodili in zbiral naj bi krajevno gospodarsko statistiko.

Denarna sredstva, ki bi se potrebovala za nabavo raznega semena in umetnega gnojila, razkuževalnih sredstev ter orodja, naj bi šla iz fonda, ki ga je dolžna vsaka občina glasom zakona postaviti v proračun za kmet. fond dotične občine, s katerim razpolagajo občinski kmet. odbori.

Na ta način bi se dalo mnogo doseči ne le s samim podvigom in rentabilnostjo kmetijske hiše, temveč bi se dalo tudi pri mladini dostikrat doseči to, da ne zabrede v pijančevanje, kakor je v mnogih slučajih na žalost resnica, ter tako postane baš pod vplivom alkohola uničevalec svoje lastne grude.

Vem, da bo marsikateri dejal, kaj je spet to za ena novotarija, katera nam bo zopet naložila nova bremena; ali teh bremen se ne smemo ustrašiti, kajti ta so v korist naše vasi, v korist nas samih; je kapital, ki se bo, ako ga bomo naložili, nam in našim potomcem tisočkrat obrestoval.

»KMETIJSKA MATICA«.

Kmetijska Matica. Vse gg. poverjenike vljudno prosimo, naj ne odlašajo z nabiranjem naročnikov Kmetijske Matice, ker poteče rok že 31. maja. Na poznejša naročila se ne bomo mogli ozirati. Iz krajev, kjer še nimamo poverjenikov, naj se nam javijo oni, ki so voljni prevzeti poverjenišvo. Zadostuje dopisnica z naslovom: Kmetijska Matica v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. — Knjige Kmetijske Matice so najboljše in pisane prav za naš kmetijski stan. Zato naj ne bo slovenske kmetijske družine, ki bi ne imela knjig Kmetijske Matice.

Dolžnike Kmetijske tiskovne zadruge v Ljubljani prosimo, da čimprej poravnajo svoj dolg, ki ga imajo bodisi za prejete koledarje, Kmetijsko Matico ali druge knjige.

Gas za obrezovanje sadnega drevja je tu!

Preskrbite si orodje znamke »KUNDE i sin«, katero je prizneno najfinejše za obrezovanje in katerega dobite najugodnejše pri tvrdki z železnino

Stanko Florjančič
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35

Nj. Vel. kraljca zapuša do mačinsko šolo v Zagrebu.

Odhod Nj. Vel. kralja in kraljice iz Zagreba.

Po enajstdnevem bivanju sta kralj in kraljica odpotovala v sredo 4. februarja iz Zagreba. Odhodu Njihovih Veličanstev je prisostvovala ogromna množica naroda z dežele in mesta. Množice so prekipevale navdušenosti, ko sta se pojavila v njihovi sredini Nj. Veličanstva in jima klicale »Na svidenje«. Na kolodvoru se je poslovil od vladarske dvojice zagrebški župan, kateremu je odgovoril Nj. Vel. kralj, zahvaljujoč se na srčni udanosti in pravemu jugoslovanskemu navdušenju, ki so ga Zagrebčani izkazovali ves čas kraljevskega bivanja v Zagrebu. Zapuščajoč Zagreb, so Njihova Veličanstva naklonila za zagrebško sirotinjo 55.000 dinarjev.

Kraljevski dar zagrebškim sirotam. Odhajajoč iz Zagreba sta Nj. Vel. kralj in kra-

ljica blagovolila nakloniti preko bana Savske banovine podporo 55.000 Din sirotam onih humanitarnih ustanov v Zagrebu, ki sta jih posetila za svojega bivanja v Zagrebu. Od teh 55.000 Din so dobili: dom usmiljenk 5000 dinarjev, dobrodelna zadruga Srbkinj 5000, otroško zavetišče društva hrvat. učiteljic 5000 Din, dijaška menza na Medveščaku 10.000 Din, pestovališče usmiljenk 5000 Din, gospodinjstva škola 5000 Din, otroški dom železničarjev 10.000 Din, dom Lavoslava Schwarza 5000 Din in dom gluhotih dece 5000 Din. Obenem je določeno, da se 50 moških in 50 ženskih sirot delavskih rodbin v delavskem otroškem zavetišču na Trešnjevki popolnoma obuje in obleče na stroške Nj. Vel. kralja in kraljice.

Zakon o popisu prebivalstva in kmeti.

Nj. Vel. kralj je na predlog ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve predpisal in objavil zakon o popisu prebivalstva in kmetij (gospodarstvo in živina) na dan 31. marca 1931.

§ 1. Na vsem ozemlju kraljevine Jugoslavije bo popis prebivalstva. S tem popisom se bo ugotovilo številčno stanje prebivalstva, kakor bo o polnoči od 31. marca na 1. aprila. Samo popisovanje se začne 1. aprila ob 8. zjutraj istočasno v vsem kraljevini in mora biti končano do najdalje 20. aprila t. l.

§ 2. Poleg prebivalstva bodo popisane tudi vse kmetije (gospodarstvo in živina) ter vsa prebivališča v mestih v vsej državi, posebno zgradbe in stanovanja.

§ 3. Ta popis vodi oddelek za splošno statistiko pri predsedništvu ministrskega sveta za banovine Dunavsko, Moravsko, Vardarsko in Zetsko ter za področje uprave mesta Beograda, neposredno za banovino Dravsko, Savsko in Primorsko potom statističnega urada v Zagrebu, za Vrbasko in Drinsko banovino pa potom statističnega urada v Sarajevu.

§ 4. Za čim boljše izvršitev popisa bodo v vsaki banovini sestavljeni banski popisni odbori, ki bodo preko okrožnih inšpektoratov in sreskih načelstev dobili nadzorstvo nad deli popisovanja ter se brigali za pravilen in neoviran potek dela. Na čelu odborov so bani posrednih banovin. Sestava in pravila o delu banovinskih odborov bodo predpisana s posebnim pravilnikom na podlagi § 14 tega zakona. Na čelu odbora za popis prebivalstva v področju uprave mesta Beograda stoji upravnik Beograda.

§ 5. Popis vršijo občinske oblasti po odrejenih popisovalcih. Sestaviti se morajo popisni občinski odbori. Njihovo sestavo in njihove dolžnosti bo določil pravilnik na podlagi § 14 tega zakona.

§ 6. Javni nameštenci, duhovniki in drugi pismeni državljani, ki jih bodo določile občinske oblasti, morajo sprejeti nase dolžnost popisovanja.

§ 7. Občinska oblastva se morajo pobrigati, da dobijo popisovalci v primeru potrebe brezplačno stanovanje in hrano v občini, kjer bodo popisovali. Razen tega bodo dobili popisovalci, ki bodo delali v drugi občini, nego kjer sami stanujejo, povrnjene stroške potovanja iz državne blagajne.

§ 8. Ko bo popis izvršen, morajo popisovalci dati material občinam popisnim odborom, ki bodo material pregledali. Če bodo občinski odbori videli, da je popis točen, ga bodo potrdili, nasprotno pa, če ne bo točen, ga morajo popraviti in izpopolniti. Popisni odbori mestnih občin morajo material najpozneje do 10. aprila 1931 poslati neposredno obči državni statistiki v Beogradu, oziroma statističnim uradom v Zagrebu in Sarajevu. Kmečke občine morajo v istem roku predati popisni material sreskim načelstvom, ki ga morajo poslati odelku obče državne statistike pri predsedništvu ministrskega sveta v Beogradu, odnosno statističnemu uradu v Zagrebu in Sarajevu in upravi mesta Beograda.

§ 9. Vsakdo je dolžan povedati resnico o vsem, kar ga vprašajo. Popisovalci in člani popisovalnih odborov se smatrajo v opravljanju popisovalnega dela za javne nameštence. Popisovalni organi imajo pravico, da na svojem področju in pri izvrševanju dolžnosti prihajajo v vsako hišo in v vsako stanovanje in pregledajo vsako gospodinjstvo.

§ 10. Vsi individualni podatki, zbrani pri popisovanju, se bodo shranili kot uradna tajnost. Služili bodo samo splošnim statističnim svrhom in se ne smejo uporabljati za nikakšno obremenjevanje prebivalstva bodisi z davki, bodisi z dokladami.

§ 11. Kdor se namenoma izogne popisovanju ali kateri csebi v svojem stanovanju odreče podatke ali da neresnične izjave ali se drugače pregreši proti določilom, ki jih navaja ta zakon in drugi predpisi o popisovanju, in tisti, ki bi pri takem delu pomagali ali oteževali izvrševanje popisovanja, širili neresnične vesti, bodo kaznovani z denarno kaznijo 10 do 500 Din v korist občinske blagajne, v primeru neizterljivosti v določenem roku pa z zaplato od 1 do 20 dni in z odgovornostjo za morebitno škodo.

§ 12. Vsi organi, ki so jim poverjena dela pri popisovanju, so dolžni varovati uradno tajnost o dobljenih podatkih (§ 10.). Zoper one, ki se pregreše s kršitvijo tajnosti ali drugače nad določili, ki so navedene v tem zakonu ali drugih predpisih o popisovanju, bodo obsojeni po odredbah iz prejšnjega paragrafa.

§ 13. O kaznih in storjeni škodi (§§ 11 in 12) bo sodilo splošno upravno oblastvo po odredbah zakona o notranji upravi.

§ 14. Pravila in navodila, kako naj se izvede popisovanje po tem zakonu, in vse obrazce predpiše predsednik ministrskega sveta s pravilnikom.

§ 15. Izdatki za popisovanje, za obrazce in pravilnik in izdatki iz drugega odstavka § 7 gredo na breme proračuna splošne državne statistike predsedništva ministrskega sveta.

§ 16. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč na dan objave v »Službenih novinah«.

Po svetu

Svetovni politični in gospodarski položaj je zadnje čase skoro neizpremenjen, vsaj na zunaj. Velikih in pomembnih dogodkov ni, pač pa vlada na celi črti negotovost in nejasnost, ki državnike še bolj mori kakor odkrita nevarnost.

Mi smo že večkrat naglasili, da spada med najvažnejša vprašanja naše dobe

vprašanje o razorožitvi,

bodisi o popolni ali pa vsaj o delni, ker stoji to vprašanje v silno tesni zvezi z najvažnejšim današnjim socialnim vprašanjem brezposelnosti. Povedati smo tudi, da nameravajo v najkrajšem času sklicati veliko konferenco za razorožitev, naglasili pa smo obenem, da tudi od te konference ne smemo kaj posebnega pričakovati. Da je bilo naše mnenje pravilno, dokazujejo najnovejši vesti o vedno novem oboroževanju. Tako namerava Francija silno pomnožiti svoje vojno brodogradnjo, kar bo našlo brez dvoma svoj odgovor tudi pri drugih državah, Amerika gradi nove zračne velikane, Rusija pa ustanavlja eno tvornico plinov za drugo. Za iskrene prijatelje miru torej trenutni svetovni položaj ni posebno razveseljujoč.

Med Avstrijo in Madžarsko

je bila, kakor smo že poročali, nedavno podpisana posebna politična oziroma vojaška pogodba. Tej pogodbi je sedaj sledila še posebna trgovska pogodba, ki je zanimiva tudi za nas v toliko, ker trdijo, da bo tudi uvoz poljskih pridelkov iz naše države v Avstrijo nekoliko olajšan.

Velike izpremembe pa doživljajo v Španiji.

Uradna poročila iz Španije pravijo, da bo zopet upostavljena svoboda govora in tiska in da bodo imeli v kratkem zopet volitve. Če se bo to uresničilo, potem bo to začetek povsem nove dobe v razvoju španskega naroda.

Med Nemčijo in Francijo

se je bila nedavno razvila neka napetost, ker se je bilo bati, da bo v Nemčiji vpliv nemških nacionalcev tako zrastel, da bodo mogli uvesti nacionalistično diktaturo, ki bi postavila vso dosedanje politiko spravljalnosti in sporazuma na glavo in ki bi ne hotela več priznati mirovnih pogodb in njenih posledic. Zaradi takih več ali manj jasno in javno izraženih naklepov nemških nacionalcev je postala francoska javnost precej vznemirjena. Vso to bojazen je pa na mah odpravil nemški kancelar dr. Brüning v svojem zadnjem velikem političnem govoru, ki je našel splošno odobravanje ne samo v nemškem parlamentu, ampak tudi v francoski javnosti, tako da je upanje opravičeno, da tudi nemško-nacionalna drevesa ne bodo rastle do neba.

Modroce

iz afrika, močno blago
à Din 260—

žimnate modroce, per-
resnice, mreže, cvilih
in žimo, posteljne odeje

kupite najceneje pri

RUDOLF SEVER-JU
LJUBLJANA, MARIJIN TRG

Dopisi

Polhovgradec. Dne 28. januarja je tukaj izdihnil svojo plemenito kmečko dušo kmet Anton Trobec v Setniku. Kakor vsako leto, je tudi letos obžagoval in trebil drevje. Usodnega dne je padel z jablane in se tako močno poškodoval, da je v par urah umrl. Bil je že dalj časa slabega zdravja, a kljub temu tako vnet za delo, da ni mogel nikdar mirovati. Bil je tako napreden kmet in gospodar, da ni imel para v celem okraju. Svoje posestvo si je uredil prav mojstrsko. Imel je dva posestva, enega v Setniku, drugega v Črnem vrhu. — Redil je na vsakem posestvu po 20 glav živine. Bil je umen živinorejec in sadjar. Gnojil

z umetnim gnojilom, za katero je izdajal več tisoč na leto. Kjer so bile prej skale in štorovi, tam so sedaj krasne njive in travniki. Bil je pošten in je rad pomagal v stiski vsakomur. Trdna in neomahljiva kmečka korenina je bil pokojni Trobec. Prehodel je skoro vsa božja pota. Bil je dvakrat v Rimu, obiskoval je rad duhovnike, kateri so služili v naši fari. Lansko leto je obiskal g. župnika Hladnika v Št. Vidu na Dolenjskem in g. župnika Hribarja iz Zaliloga. Bil je član občinskega odbora in Kmetijske podružnice. Vedel je veliko pripovedovati iz starih časov, najraje si je pa pogovarjal o kmetijstvu in o našem kmečkem pokretu. Spoštoval je zelo voditelja kmetijskega gibanja g. Puclja. Velikokrat je rekel: »Ta je mož, ki razume naše težkoče in razmere, škoda da jih ni vsaj 10 takih, pa bi bilo gotovo stališče nas kmetov mnogo boljše.« Udeleževal se je naših taborov v Ljubljani, na Bledu, Krškem polju, v Št. Vidu nad Ljubljano itd. Bog mu vse poplačaj, preostalim pa naše globoko sožalje.

Mala Nedelja. Naše mlado prostov. gasilno društvo bo imelo v nedeljo, 15. februarja 1931 popoldne v Društ. domu gasilsko veselico s sodelovanjem Narodno kulturnega društva. Na programu so lepe pevske točke in gledališka igra, konečno tudi prosta zabava s plesom. Želeli je, da bi naše ljudstvo ravno ob tej priliki z obilnim obiskom pokazalo, da je voljno s skromno vstopnino pomagati društvu do čim večjega uspeha. Saj vendar ima vzvišen namen človekoljubja! Danes je društvo še podobno kmetu, ki mora iti orat brez pluga, podobno je delavcu, ki mora iti kopat brez motike, ker nima sredstev, da bi si nabavil orodje, ki ga rabi. Malonedeljsko gasilno društvo si želi nabaviti prepotrebno gasilno orodje, da bo zamoglo v slučaju nesreče pomagati vsakemu prijatelju in neprijatelju, znancu in neznancu, siromaku kakor bogatašu v trenutku, ko obupno zre v kruto plapolanje ognja ali razdejanje drugih elementov, ki mu hočejo uničiti to, kar si je pridobil s trudom in požrtvovalnostjo žuljevih rok tekom svojega življenja. Da bo zamoglo nadalje z vsem potrebnim prihiteti, ko uboga žena, mati, obupno kliče na pomoč in žalosti vije roke, ker ji požira silen plamen tisto skromno bajto, kjer je v mukah rodila svoje dete. Plemenita je ideja gasilstva! Poleg vzvišene jugoslovanske zavesti in domoljubja ter ljubezni do kralja jači gasilčevo voljo in srčno kulturo, saj ne pozna lastnega »jaz«, ampak svojega nesrečnega bližnjega, kateremu daruje čas, moči, celo zdravje in večkrat tudi življenje. Iz tega vidika pokažite Malonedeljsčani in sosedi, da se zavedate te vzvišene naloge vašega gasilnega društva. S tem, da se bodete udeležili nedeljske veselice, ste pomagali društvu korak naprej, ker čisti dohodek je namenjen za nabavo gasilskega orodja. Člane pa bo to bodrilo k novemu pogumu in z novim veseljem bodo nadaljevali gasilsko delo Bogu v čast, bližnjemu v korist!

Slivnica pri Vačah. Naj se še od našega kraja sliši glas, če ni dober, naj pa gledajo tisti, ki se jih tiče, da bo drugič boljši. Pri nekem najemniku v Zapodi pri Hotiču so se zbrali 1. februarja fantje iz Slivnice in se tam razgovarjali. Med tem je prišla v hišo še druga skupina fantov iz Šenič. Ni trajalo dolgo, pa zgrabi eden izmed došlih Franceta Ševlaka iz Vrtač pri Vačah ter ga začne z debelo palico divje pretepati po glavi. Fant je dobil težke poškodbe. Podivjanost fantov ima seveda v rokah sodišče.

Velike Lašče. Prostovoljno gasilno društvo v Velikih Laščah vprizori v nedeljo, dne 15. februarja 1931. ob 15. uri v Sokolskem domu v Velikih Laščah Nušičevo komedijo »Svet«. K prireditvi, katere čisti dobiček je namenjen nabavi gasilnega orodja, so vsi najvljudneje vabljeni.

Harinja vas pri Novem mestu. Redkokdaj se oglasimo iz našega kraja v našem priljubljenem »Kmetemski listu« in še tedaj moramo na žalost javljati le neprijetne vesti. V torek 3. t. m. proti peti uri popoldne je izbruhnil v naši vasi požar, ki je popolnoma uničil gospodarsko poslopje Antona Gorenca. Zgorela je vsa krma za živino, trije vozovi in mnogo kmetijskega orodja. Škodo cenijo na 75.000 dinarjev. Le izredni požrtvovalnosti soseda Ivana Šporerja se je zahvaliti, da se ni ogenj razširil na celo vas. Prva je prihitela gasil novomeška gasilska četa, ki je z velikim naporom divjanje ognja omejila. Kako je ogenj nastal, še niso mogli dognati, ali gre za zločin ali za slučajno nesrečo. Cela vas je globoko hvaležna novomeškim gasilcem za njihovo požrtvovalnost in takojšnjo pomoč težko prizadetemu pogorelcu kakor tudi vsem vaščanom, da so jih obvarovali pogubnega požara.

Predgrad pri Črnomlju. Dne 18. januarja 1931. je imel pri nas predavanje g. Solški o sadjarstvu, kmetijstvu in Sokolstvu. Prav je, da se predavanja vrše, toda prepričani smo, da je za napredek teh gospodarskih panog, kakor tudi za živahnejše društveno gibanje potrebno za našo dolino v prvi vrsti že tako težko pričakovana železnica. Dokler pa tega ne bo, nimamo upanja na zboljšanje. Če bi imeli dobre prometne zveze, bi kmetje kmalu zboljšali zemljo za 50%, ker se bi jim to izplačalo in tudi izseljevanje bi se mnogo omejilo. Naši mali kmetje so imeli jes. čez 300 prašičev za prodati, vendar niso mogli ničesar spraviti v denar. Vse predavanje o napredku prašičereje nam tu nič ne pomaga. Poleg tega nas pa torej vedno večja bremena. Ni čuda, da pri takem stanju stvari mora skoro 90 odstotkov najboljših naših mož za kruhom v tuje dežele.

Medvode. V »Domoljubu« modruje neki člankar o dobroti črnega kruha in blagruj radi njega kmeta, ki ga mora dan za dnem otepavati. Čudim se, da se gospodje nečejo z njim zadovoljiti, ko si ga lažje privoščijo kot belega. Potem govore o štednji in podobnih rečeh. Kaj pa naj štedimo? Svojo revščino ali kaj? Orodja si ne moremo novega nabavljati obleke in čevljev ne kupovati iz enostavnega razloga, ker od nikoder denarja ne dobimo za naše pridelke. Kaj naj torej še storimo, da bomo štedili, kakor vernim kmetom Domoljubov člankar priporoča? Mi kmetje bi zoperstavili takim ljubeznivim nasvetom vse nekaj drugega in to je tole: Vse kmetove dajatve naj se za polovico zmanjšajo oziroma toliko, kolikor so zgubili njegovi pridelki na vrednosti prav povsod. Šteti naj se pred vsem tam, kamor kmet kakršne koli svoje dajatve odrajuje. Kakor se vidi, imajo ti ljudje za kmeta le pesmice in kvečjemu kako pomilovalno besedo, dočim dejanj ne vidimo nikjer. To se pravi, da vrte še zmeraj staro lajno. Mislim pa, da se moramo vsi oprijeti nove miselnosti, ki jo širi naš »Kmetški list«.

Iznajditelji malih stvari.

Na stotine malih in neznatnih predmetov bi lahko našli, ki jih rabimo vsak dan in brez katerih bi kar težko živeli, pa vendar redkokdaj pomislimo, da je bilo treba vse te malenkosti enkrat iznajti. Kaj bi mi n. pr. danes počeli brez svinčnikov, brez jeklenih peres ali pa brez pisalnih strojev? In vendar so vse to stvari, ki jih ljudje nekdanj niso imeli! Brez teh stvari danes ne bi imeli niti najbolj priprostega časopisa, že celo pa ne celih knjižnic!

Svinčnik.

Iz zgodovine vemo, da sta najprej risala slike s svinčnem brata Hobert in Jakob van Eyek. Svinčnike v današnjem pomenu besede so začeli izdelovati šele l. 1665, ko so na Angleškem prvič našli v zemlji grafit. Toda čeprav so kopali grafit le 6 tednov na leto, se je plast granita le vedno manjšala, tako da se je končno angleška vlada le morala odločiti, da prepove izvoz tega dragocenega blaga. Vsled pomanjkanja grafitu v kosih pa sta prišla Francoz Conté in Dunajčan Hardtmuth na misel, da bi mešala grafitov prah z ilovico, vsled česar bi se dalo na eni strani mnogo materiala prihraniti, na drugi strani pa bi se izdelovali svinčniki različne trdote. To se je zgodilo l. 1795 in zato lahko rečemo, da so šele tega leta iznašli svinčnike v današnji obliki.

Naramnice in odpiraki za steklenice.

Iznajdbo teh dveh predmetov pripisujejo Jeronimu Sebaldu in celo to trdijo, da je mož iznašel te dve stvari, ko se mu je bil omračil um. Pravijo tudi, da se je v duševni zmedenosti obesil na svojo naramnico, ki jo je sam iznašel. Je pa li vse to pripovedovanje resnično, se ne da ugotoviti, ker ni znan niti kraj njegovega rojstva. Pisana poročila povedo le to, da je bil Sebaldu svoje dni zelo znan učenjak, ki je zapustil mnogo prirodoslovnih in zdravniških del.

Držala za nogavice.

Iznajditelja držal za nogavice ali »štumbandelne« ni doletela nobena nagrada, vsaj jih je iznašel veliki nemški mislec Imanuel Kant!

Jekleno pero.

Neki Norimberčan je že l. 1544 napisal navodilo, kako bi se dali izdelovati peresa iz jekla. Preteklo pa je še mnogo let, predno so se taka peresa splošno uveljavila. Porabna jeklena peresa je prvi izdeloval neki Bürger, učitelj pisanja v Königsbergu. Ker pa je bil mož preraven, da bi bil mogel svojo iznajdbo dati patentirati in jo izkoristiti, si je njegovo iznajdbo prilastil neki bogat Anglež, ki je ustanovil v Birminghamu prvo fabriko za izdelovanje jeklenih »angleških« peres.

Radirka.

Kot iznajditelja radirke imenujejo navedeno Angleža Priestley-a, ki da je prvi spoznal lastnost gumija, da odstranjuje s svinčnikom narejene črte. Toda Priestley potrjuje v svojih knjigah sam, da je iznajditelj radirke londonški izdelovalec instrumentov Edvard Nairne.

Najbolje kupite

nogavice, damke in moške rokavice, damsko in moško perito Benigerovo, utovorne, telovne, vesne, žepne, kravne, vrtnike, srance, ifone, glote, čipke, vaze, gume, miške, jeklene torbice, akordeone, športne ter toaletne potrebščine in pri

IOSIP PETELIČ, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Novi jugoslovanski dukatni zlatniki.

Te dni so prišli v promet novi jugoslovanski cekini, in sicer po 1 in 4 dukate. Na sliki vidimo cekin za 4 dukate, njegovo prednjo in zadnjo stran. Na prednji strani sta podobi kralja in kraljice. Ko sta bila Nj. Vel. kralj in kraljica v Zagrebu, sta prišla tudi na kmetško poroko v Šestine, kjer sta obdarovala novoporočence z novimi zlatniki.

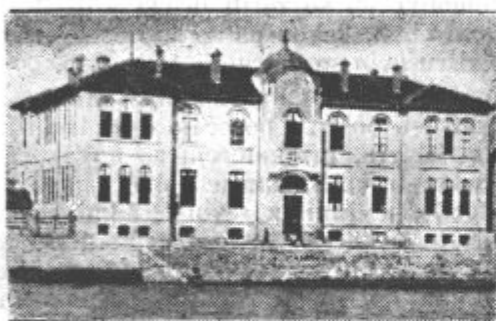
Škof Strossmayer

Sliki predhodnik jugoslovanskega ujedinjenja. Te dni so po vsej Jugoslaviji praznovali njegovo 116-letnico rojstva.

F. S. Finžgar

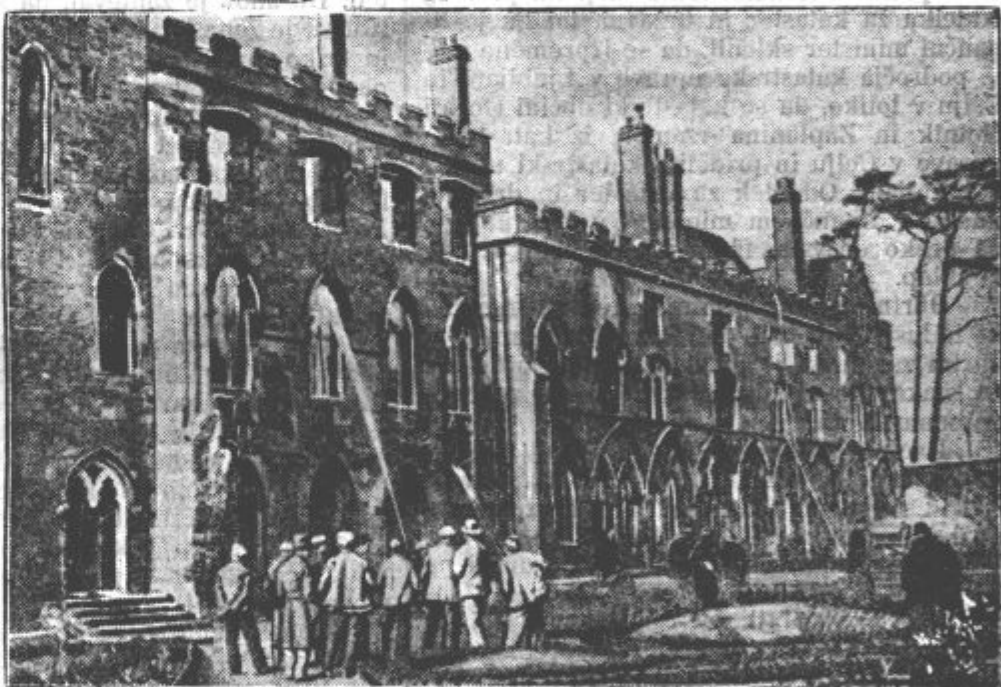
naš najbolj kmetaki in zato najbolj slovenski pisatelj, je obhajal v nedeljo 8. februarja 60-letnico. Njegovo veliko jugoslovansko povest »Pod svobodnim solncem«, njegovo igro »Divji lovec« kdo izmed Slovencev je že, ki ju ne pozna?

Te dni so obhajali desetletnico obstoja visoke modroslovne šole v Skoplju (filozofska fakulteta). — Na sliki vidimo poslopje visoke šole ob Vardarju.

Ognjenik Tongariro, čegar podzemeljsko delovanje je bržkone povzročilo potres na Novi Zelandiji.

Zgodovinska opatija Battle — pogorela.

Znamenita opatija Battle v Hastings-u (na Angleškem), ki je bila sezidana deloma še za časa kralja Viljema »Osvajalca«, je 31. januarja pogorela. V opatiji je bila dekliška šola, ki jo je obiskovalo okoli 120 učenk, ki so se pa vse rešile.

Katastrofalen potres na Novi Zelandiji. Porušeno mesto Napier.

Domačinka iz plemena Maori na Novi Zelandiji.

Novice

Kraljeviči na Bledu. V petek, 6. februarja je prispel v Ljubljano dvorni vlak, s katerim so se pripeljali Nj. Vis. prestolonaslednik Peter ter kraljeviča Tomislav in Andrej. Na peronu kolodvora so se zbrali ban dr. Marušič, šef vojne komande pri železniški direkciji polkovnik Nedeljković ter direktor policije dr. Guštin. Iz vlaka je izstopil adjutant kraljice podpolkovnik Pogačnik, ki se je pozdravil s predstavniki oblasti. Dvorni vlak je nekaj minut nato nadaljeval svojo pot na Bled.

Iz šolske službe. Z odlokom ministrstva prosvete je šolski nadzornik za mesto Ljubljano g. Andrej Rape pridržen prosvetnemu oddelku banske uprave kot vršilec dolžnosti banskega šolskega nadzornika.

Dr. Korošec profesor na beograjski univerzi. Na beograjski poljedelski fakulteti je bil pretekli teden izvoljen za honorarnega profesorja za združništvo g. dr. Anton Korošec.

Diplomiral je na zagrebški visoki šoli 7. februarja za inženjerja agronomije Janez Pucelj, sin ministra v p. in člana Vrhovnega zakonodajnega sveta ter izdajatelja Kmetškega lista g. Ivana Pucija. Mlademu inženjerju kmetijske stroke prav iskreno čestitamo.

Spremembe katastrskih mej. Na predlog oddelka za kataster in državna imetja je finančni minister sklenil, da se izpremene meje področja katastrske uprave v Ljubljani in Celju v toliko, da se katastrski občini Gornji Motnik in Zaplanina vzameta iz katastrske uprave v Celju in pridelita katastrski upravi v Ljubljani. Oddelek za kataster in državna imetja v finančnem ministrstvu ima nalogo, da preko dravske finančne direkcije izvede ta sklep.

Obrtni zakon. V ministrstvu za trgovino in industrijo je bil definitivno izdelan novi obrtni zakon, ki je bil oddan sedaj v tiskarno, nakar bo predložen Vrhovnemu zakonodajnemu svetu.

Dve novi rudarski šoli. Ministrstvo za šume in rude je ustanovilo dve novi rudarski šoli in sicer eno v Knjaževcu v Moravski banovini in drugo v Zenici, Drinska banovina. V prvi bo trajal šolski pouk dve, v drugi pa tri leta.

Novi predsednik dež. sodišča v Ljubljani. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za pravosodje je v soglasju s predsednikom ministrskega sveta generalom Petrom Živkovićem postavljen za predsednika deželnega sodišča v Ljubljani Peter Keršič, sodnik apelacijskega sodišča pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani v 3/I.

Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz-Josef«-gredica najboljše olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se uporablja zelo milo odvajajoča »Franz-Josef«-voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pogajanja med Jugoslavijo in Čehoslovako. V Pragi so se pričela pogajanja med našo in čehoslovako delegacijo za sklenitev nove trgovinske pogodbe.

Obvestila Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Neke tuje tvrdke se zanimajo preko Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine za te-le naše predmete: za užlitne gobe, za suhe dalmatinske višnje, ližol, suhi grah, čiščene orehe; za kože in krzna, zlasti domačih in divjih zajcev; za oferte o umetnih gnojilih v Jugoslaviji. Podrobne informacije se dobe pri informativno-komercialnem oddelku Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine.

Sv. Ema - Pristava. Pretekli teden se je tu poročil Jurij Šket, p. d. Belinov. Priden gospodar in vesel muzikant, si je izbral nevesto iz ugledne Antoličeve hiše v Roginčah. Teden popreje pa se je poročila ženinova sestra Malika s Peperkom. Novoporočencema obilo sreče!

Razpisano je mesto banovinskega cestarja v radovljiškem srezu za cesti Bohinjska Bela - kolodvor in od odcepa ceste Rečica Mlino do mosta pri žagi v Soteski. Lastno-ročno pisane prošnje je treba nasloviti na kr. bansko upravo in vložiti do 15. marca pri sreskrem cestnem odboru v Radovljici. Prošilci morejo biti stari od 20 do 30 let.

Vlom v Zdraviliški dom na Bledu. Neznani vlomilec je poskušal svojo srečo v Zdraviliškem domu na Bledu, kamor je pretekli teden vlomil. Ker pa ni našel denarja, se je skopal na razne papirje, stole in mize ter vse razmetal po sobah.

Če ženske kadijo. Soproga bivšega ministra Koste Timotijevića v Beogradu je s prižgano cigareto v roki zaspala. Cigareta je padla na posteljo, katera se je vnela in povzročila požar, ki je napravil za 20.000 dinarjev škode v sobi.

Kaj napravi pijanec. V okolici Sente je živel kmet Jakob Dušanov, ki je imel za ženo neko Marijo Letić. Zakon je bil nesrečen, ker je bil Dušan velik pijanec in je svojo ženo pretepal. Žena mu je večkrat pobegnula od doma, toda vedno se je vrnila. Te dni pa ga je zapustila za vedno in se preselila k svoji teti. Dušanov je zahteval, da se vrne domov. Ker se je žena branila, jo je z nožem zabodel in težko ranil tudi njeno teto, ki ji je prišla na pomoč.

Nesreča s patrono. Mrčunov Francek iz Vač je star deset let. Svojemu bratu, ki je zaposlen v kamnolomu pod Vačami, je vzel iz žepa dinamično patrono in se z njo igral. Postavil jo je na peč in prižgal. Kmalu je sledila silna eksplozija, ki je malega Franceka tako poškodovala po obrazu in rokah, da je moral v bolnico.

Dva vola sta padla iz vlaka. Pretekli teden se je dogodila med postajo Zagorje in Kresnicami nenavadna nesreča. Iz vlaka, ki je vozil v Italijo transport živine, sta padla dva vola, od katerih se je eden ubil, drugi je pa tako srečno padel na železniški nasip, da se mu ni nič hudega pripetilo. Ujel ga je neki kmet, ki ga je kasneje oddal na litijsko postajo, od koder so ga poslali naprej za njegovimi »tovarišci«.

Donos neposrednih davkov v letu 1930. Ministrstvo za finance je izdalo pregled v letu 1930. pobranih neposrednih davkov. Pregled kaže, da se je pobralo v letu 1930. v celoti Din 2.323.383.133 — davkov, od tega Din 217.887.590 v bonih. Dejansko plačilo v gotovini in bonih je za Din 349.133.133 25 preseglo po proračunu predvideno vsoto in je bilo za Din 317.626.279 — višje nego v letu 1929.

Izvoz vina v lanskem letu. Te dni je bila objavljena statistika o izvozu našega vina v inozemstvo. Iz nje je razvidno, da smo lansko leto izvozili iz naše države 1240 vagonov vina. V primeru z izvozom zadnjih treh let se je isti dvignil skoro za 100%. Na povečan izvoz je gotovo močno uplivala izvozna premija, ki znaša sedaj 80 dinarjev na hektoliter vina.

Celjust prazgodovinske živali. Visokošolski profesor dr. Jovanović iz Skoplja je izkopal te dni v bližini mesta del ogromne glave prazgodovinske živali. Najdba pomeni za znanstvenike, ki se pečajo z raziskavanjem razvoja zemeljskih plasti, zelo veliko vrednost.

Uboj banskega svetnika. Kmet Ivan Ostić iz Nove gradiške je ustrelil z revolverjem domačega župana in banskega svetnika Andreja Berica. Zločin je izvršil s maščevanja.

Najprej svojo ljubico, potem pa še sebe. V vasi Bezovini blizu Sarajeva je živel Dragomir Petrović kljub temu, da je bil že poročen in imel tri otroke, z neko Štefko Jovanović. Pretekli teden so našli v njegovem stanovanju obadva mrtva. V Petrovičevem žepu so našli pismo, v katerem pravi Petrović, da je najprej ustrelil s puško Štefko, katere ne more poročiti, ker je oženjen, zato hoče pa tudi sam z njo v smrt. Ko je pismo dokončal, ga je vtaknil v žep in nato še sebi nameril puško v srce.

Poboj Rusov. V Svirijgu pri Nišu je ustrelil na Svečnico lekarnar Aleksander Kuznecov upravnika bolnice dr. Perhumenka. Oba sta ruska begunca in sta bila spočetka velika prijatelja. Odpela sta v Svirijgu vsak svojo lekarno in dobro služila. Radi konkurence se je pa polagoma razvilo med njima sovraštvo, ki je privedlo na Svečnico do zločina. Morilca so seveda zaprli.

Huda železniška nesreča na Poljskem. Ekspres Krakov—Katovice se je blizu krakovskega kolodvora zaletel v nasproti prihajajoči vlak. Trčenje je bilo strahovito. Obe lokomotive sta se zarili druga v drugo, prvi vagoni obeh vlakov pa so se docela zdrobili. Izpod ruševin so potegnili 11 mrtvih.

Poskušen atentat na Mussolinija. Italijanski listi obširno poročajo o aretaciji anarhista Schirra, pri katerem so našli dva peklenska stroja. Ko mu je policija napovedala aretacijo, je ranil z revolverskimi strelji tri policiste, nakar je poskušal izvršiti samomor, ki pa se mu ni posrečil. Pri zaslišanju je izjavil, da je prispel iz Amerike z namenom, da izvrši atentat na Mussolinija.

Posledice modernega zakona. Neki zagrebški slikar je imel mlado ženo, ki je pa svojega moža z drugim varala. To je slikarja tako razžalostilo, da je pobegnil od doma, spil strup in bil takoj mrtev. Pred dnevi je mlado vdovo zapustil tudi njen prijatelj in vdova se je zaradi tega pred dnevi zastrupila.

Zverinski zločin očeta in njegove priležnice. V vasi Besnici nad Litijo je živel kovač Jakob s štirimi otroci in bolno ženo, ki je že dve leti priklenjena na posteljo. Kovač se je kmalu tega stanja naveličal in mesto da bi s tem večjo ljubeznijo skrbel za ubogo ženo in otročičke, je vzel k sebi neko mlado žensko in živel z njo v divjem zakonu. Svoje posestvece v drugi vasi je prodal nekemu kupcu, ki se je obvezal, da bo skrbel tudi za ženo. V napoto so mu bili tudi štirje otroci, zato je oddal dva svojemu bratu, dveh se je hotel pa na drugi način znebiti. Zaprl je obadva v hlev, kjer sta prebivala med živino, spala pa v nekakem koritu, ki je bilo polno blata in cunj. Vse to je naredil, da bode ta otroka v štali preje umrla, kakor se je izrazila kovačeva priležnica. Cela okolica je govorila o tem, kako kovačeva dva otroke preteptala in kako neusmiljeno ravната z njimi. Te dni so pa potrkali na njuna vrata orožniki in kovač je moral pokazati otroke. Strašen in v srce segajoč je bil pogled na uboga sestrada revčka. Čeprav že 4 in 6 let stara, ne znata nič govoriti in mlajši se plazi po vseh štirih po tleh. Zadevo ima v rokah sodišče.

Bik umoril starčka. Užitar Martin Božič iz Orehovice pri Št. Jerneju je hotel napajati živino, pa ga je pritisnil bik z rogovi ob tla in ga toliko časa valjal sem in tja, da je revež po nekaj urah izdihnil.

Vlom v Metliki. Pretekli teden so neznan vlomilec vdrl v trgovino Martina Pečariča v Metliki in odnesli za 70.000 dinarjev blaga. Vlom so izvršili ponoči.

Vračajo se. Argentinska vlada je sklenila, vse nezaposlene delavce odpraviti v njihovo domovino, da na ta način zmanjša brezposelnost. Dnevno odpotuje iz Argentine po 700 delavcev.

Koliko tobaka bodo letos nasadili. Te dni je finančno ministrstvo določilo število sadik, ki jih bodo smeli posaditi v posameznih banovinah: Vardarska 1166'2 milijonov sadik, Moravska 156'8, Drinska 33'6, Zetska 74'7, Primorska 207 in Donavska 104'6 milijonov sadik.

Italijanski konzul — vodja tihotapev. Listi poročajo, da so egiptске policijske oblasti po dolgem zasledovanju odkrile veliko tihotapsko družbo, ki je skrivaj uvažala v Aleksandrijo razne omamljive strupe, kakor kokain, morfij in hašiš, s katerimi si ljudje uničujejo živce in življenje. Tihotapski družbi je načeloval italijanski konzul Sechi, ki je v diplomatskih pošiljkah dobavljal mamila, torej v pošiljkah, katerih po mednarodnem pravu na carinarnicah ne pregledujejo. Ko so policisti prišli v konzulovo stanovanje, se je ta hotel ustreliti, toda krogla je zgrešila in policisti so ga aretirali.

Kratek čas veselja je užival Amerikanec Josip Schubert, ki je ogoljufal newyorško banko Font za nekaj 100.000 dolarjev in nato pobegnil v Italijo. Ameriške policijske oblasti so poslale za njim deketivino, ki ga je v Milanu izsledila in pustila aretirati. Moral bo nazaj v Ameriko.

Za 3000 lejev ubili štiri trgovce. Štirje rumunski trgovci so se peljali po opravih po gozdni poti iz mesta Calarasija v Besarabiji. Sredi gozda so jih napadli roparji in vse štiri ubili. Pri ubitih trgovcih niso našli več kot 3000 lejev.

Ogromne zlate zaloge Francoske narodne banke. Tekom zadnjih dveh let so narastle zlate zaloge Francoske banke za blizu 22 milijard frankov, tako da so koncem leta 1930. znašale skupaj 53 milijard frankov. To na-

raščanje zlatih zalog pa nima samo dobrih, temveč ima tudi slabe posledice. Ker se je vrednost franka v inozemstvu močno okrepila napram kupni moči doma, je izvoz oslabil, dočim je uvoz narastel. Zmanjšanje izvoza je pa potegnilo za seboj zastoj v industriji in brezposelnosti.

II. prosvetno-organizatorični tečaj Zveze kmetijskih fantov in deklet se bo vršil nepreklicno od 23. februarja do 1. marca 1931. Društva, podobori in poedinci, ki smo jih pozvali, da nam izberejo in javijo udeležence, pozivamo, da nas brez odloga obveste. Zaprošenim nabiralcem živili za tečaj pa sporočamo, da naj vse kar so nabrali pripeljejo v Ljubljano v Ekonom. Kolodvorska ulica 7, ali pa naj javijo Zvezi, da jim pošlje vozniaka.

Potniško letalo ponesrečilo. Na Angleškem se je ponesrečilo potniško letalo in padlo v morje. Utonilo je 7 potnikov, štirje so se pa rešili.

Potres na Novi Zelandiji. Pretekli teden je katastrofalen potres na Novi Zelandiji skoraj popolnoma porušil mesti Napier in Hastings. Pa tudi drugi kraji so bili od potresa močno prizadeti, ceste in pota razdrta, telefonske in železniške zveze prekinjene tako, da so reševalna dela silno otežkočena. Najhuje je prizadeto mesto Napier. Kar ni razdejal potres, je uničil še ogenj, ki je nastal v mestu. Gasileci so podirali z dinamitom preostale stavbe, da so požar omejili. Koliko je smrtnih žrtev, še niso mogli ugotoviti, cenijo jih nad 1000.

Iz starega železa zlato — nato pa v luknjo. V Nemčiji je dolgo časa razburjal javnost prebrisani goljuf Tausend, ki je pod pretvezo, da zna pretvarjati staro železo v zlato, izvalil težke denarje od najodličnejših nemških

finančnih in industrijskih osebnosti. S tem denarjem je živel razkošno kot baron, dokler ga niso spoznali kot sleparja in zaprli. Tudi ni bil obsojen na 3 leta in 8 mesecev ješ.

Največjo bolnico so seveda zgradili v Ameriki v mestu Los Angeles. Stroški za velikansko stavbo so znašali 720 milijonov dolarjev. V njej bo prostora za 3.500 bolnikov.

Vse časopise je prepovedal predsednik republike na Havanni zato, ker so neresnično poročali o nekih dijaških razgredih. Sedaj izhaja samo uradno glasilo republike.

Celo mesto prepeljali. V dolini reke Mad, severno-ameriške države Ohio, je ležalo mesto Osborn. Ko so pa hoteli reko zaježiti in bi vsled tega prišlo mesto pod vodo, niso Amerikanci dolgo premišljali. Poiskali so drug prostor kakih 5 km vstran, ga zravnali in zgradili do njega asfaltno cesto. Nato so preizkusili stavbe in kar je bilo močnih, so jih povezali, spravili na debelo jekleno ploščo na kolesih ter jo z močnimi traktorji (vlačilci) prepeljali na novo mesto. Tako so prepeljali 250 hiš, to se pravi celo mesto. Kar je bilo slabih zgradb, so pa porušili.

Ob hripi influenci prehladu natrite zvečer prsi — hrbet — roke in noge s preparatom »ALGA« za masažo in imeli boste mirno in zdravo spanje. Vstali boste brez temperature, ker »ALGA« osvežuje in okrepuje.

Ostanki 7000-letne kulture. Nemška ekspedicija v Mezopotamiji je te dni odkrila in izkopala nad 7000 let stare ostanke poganjskih templjev. Odkriti ostanke tempeljev pomenijo do sedaj najstarejšo človeško kulturo. Templji so zgrajeni iz ilovnate opeke, ki je prebeljena z mavcem.

Kmetško gibanje v Švici.

(Nadaljevanje.)

Gotovo je vredno omeniti, kakšne vse zadruge imajo švicarski kmetje. Najbolj razvite so produktivne zadruge, od katerih je samo mlekarških in sirarskih 3519, a sadjarskih, vinogradniških, semenarskih in drugih 376. Za njimi pridejo po moči živinorejske zadruge, ki jih je 772, hranilne in posojilne 266, a ostalih raznih vrst je 498. Raznih gospodarskih društev, ki istotako delujejo na podlagi kmetške solidarnosti, je 3409.

Med kmetškimi produktivnimi zadrugami najpomembnejše in obenem najvažnejše mlekarške in sirarske zadruge, ker znašajo skupni mlekarški izdelki na leto 26 milijonov st. tov.

95% vseh mlečnih producentov je organiziranih v zadrugi in ti zadrugi nikoli premorejo okoli 600.000 krav. Ako vpoštevamo dejstvo, da znašajo vsi dohodki kmetškega gospodarstva okoli poldrugo milijardo frankov na leto in, da od tega odpade 37%, t. j. 556 milijonov samo na mlekarstvo, nam je povsem jasno, kolike vrednosti so te zadruge za švicarsko narodno gospodarstvo.

Ostale vrste produktivnih zadrug niso tako značilnega poslovanja, zato preidemo na živinorejske zadruge, od katerih so najbolj razvite govedorejske zadruge. Vse zadruge, katerih je 1217, so vključene v 4 zvezah in sicer po vrsti goved. Vse zveze pa so zopet združene v osrednji organizaciji, ki vodi vso skrb za vzgojo goved, in še posebno oskrbuje vso trgovino z govejo živino z inozemstvom. Ta centrala vodi še tudi posebne matične in vzrejne knjige, zaradi kontrole o čistokrvnosti posameznih goved in jim daje posebno znamenja na rogove ali ušesa.

Od ostalih živinorejskih zadrug so po svojem delovanju posebno važne zadruge za izrejo ovac in koz in družbe za zavarovanje živine. V letu 1919 je bilo takih zavarovalnih

druzb 2101 z 150.000 člani, te družbe so zavarovale okoli 772.000 komadov živine. Od zavarovane se je v tem letu ponesrečilo 20.835 komadov in so lastniki prejeli 5 milijonov štiristotisoč frankov na odškodnini.

Nabavne in konzumne zadruge so v dveh velikih osrednjih zvezah, od katerih je ena v Winterthuru, druga v Bernu. Te zadruge nabavljajo svojim članom različne stvari, v glavnem umetna gnojila, semena, krmila za živino itd. Vsa važnost teh zadrug je razvidna, če upoštevamo, da naroči Švica na leto za 100 milijonov frankov kmetijskih potrebščin.

Hranilne in posojilne zadruge so se začele najpozneje razvijati, ker se denarno oderuštvo ni nikoli razpaslo po švicarskih vaseh. Prva taka zadruga je bila ustanovljena v začetku tega stoletja, pa jih je danes vsega skupaj 500, ki so pritegnile nad 100 milijonov frankov kmetijskih prihrankov.

Kmetško zadrugištvo ne deluje samo za gospodarsko povzdigo svojih članov, ampak tudi za prosvetno, ker posvečuje posebno pozornost strokovni in splošni izobrazbi svojih članov. Zato zadruge in njihove zveze prirejajo nebroj predavanj, diskusij o gospodarskih vprašanjih, tečaje za razne stroke in jim razun tega izdajajo svoje strokovne časopise in knjige. Mnoge zadruge imajo tudi lastne knjižnice in čitalnice.

Kmetška gospodarska prosveta.

Švicarski kmetje imajo poleg izvrstnih ljudskih šol tudi posebne gospodarske šole, ki so se po svoji osnovi povsem prilagodile potrebam kmetškega stanu. Te gospodarske šole so mnogo storile posebno na kmetškem in gospodarskem polju in tako pripomogle k napredku podeželja. Za ustanavljanje gospodarskih šol za kmetško mladino sta začela najpoprej delovati glasovita pedagoga in človekoljuba Pestalozzi in Fallenberg, katerih delo so pozneje nadaljevali njihovi učenci s pomočjo kmetov in kmetijskih voditeljev. Najstarejša gospodarska šola je ona v Strichhofu pri

Zürichu, ki je bila ustanovljena leta 1813 in v Rütli pri Bernu, ustanovljena leta 1860.

Za uspešen razvoj gospodarskih šol je mnogo doprinesla državna vlada, ki je unesla poseben zakon o podpiranju gospodarskih šol in ostalih prosvetnih ustanov.

Najpoprej so se otvarjale tako imenovane srednje gospodarske šole, ki so bile v osnovi urejene tako, da so trajale dve leti. Te šole so nudile svojim obiskovalcem popolno teoretično in praktično gospodarsko izobrazbo. Mnogo večje zanimanje so pri ljudstvu v dila zimske gospodarske šole, ki so se pa tudi s posebno brzi razširile po vsej Švici. Ške gospodarske šole so nalet le v svem početku na mnogo nasprotnik trdili, da ni mogoče v nekoliko zimskih cih nuditi kmetiskim mladenci tliknja, kot ga je treba za na redno nalno gospodarjenje. Med tlikm pokazalo, da samo zimske gospodarske šole popolnoma zadostujejo kmetiskim potrebam. Najbolji dokaz je bil sam obisk teh šol. Vmes obiskuje te šole okoli 23.000 mladeničev, a v d. i. d. l. e. 1885 do k. 1924 je bilo 23 tlik mladeničev dviršil šole.

V Švici je vsega pet srednjih gospodarskih šol in 28 zimskih gospodarskih šol. Vse šole se vzdržujejo iz sredstev posameznih kantonov, podpira pa jih tudi državna vlada.

Razun teh so še tri specialne mlekarške šole in sicer v Grangeneuve, Rütli in Mendeu. Te šole imajo namen, da nudijo kmetiskim mladenci praktično in teoretično izobrazbo v pridelovanju mleka in sira.

Poleg zimske gospodarske šole uspešno delujejo tudi gospodarske šole za kmetška dekleta in žene, ter mnoga vzorna preizkuševališča in zavodi za preiskavanje, ki ravnotako prirejajo tečaje ob prilikah. Poleg vseh teh zavodov vzdržujejo vlade posameznih kantonov tudi veliko število gospodarskih potovalnih učiteljev, ki prirejajo po vaseh tečaje in predavanja.

(Konec prihodnjič.)

Posledice praznovanja. Nekí mož in žena iz vasi Vranovice na Moravskem sta šla v svoji praznovornosti do tamošnje vedeževalke, katera jima je brala iz kart strašne stvari, ki ju čakajo. Prišedši domov sta pričela z blagoslovljeno vodo škropiti svojo hišo, jo pokadila kakor na sveti večer, nakar so ju popadli močni krči. Prepeljali so ju v blaznico in zdravniki trdijo, da sta popolnoma nezdravljiva.

Eksplodizija na angleški podmornici. Na angleški podmornici »X 1« so eksplodirali motorji in vrelo olje se je razlilo po strojnihih ter 12 možem prizadejalo težke opekline, od katerih je šest oseb podleglo ranam.

Štirideset let po nedolžnem v ječi. Te dni so izpustili iz zaporov v Berlinu nekega Theermana, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo radi umora neke ženske. Po štiridesetih letih njegove ječe je pa priznal resnični morilec zločin in Theermana so izpustili kot nedolžnega iz zaporov seveda vsega sivega in strtega.

Oropalí banko pri belem dnevu. Osem maskiranih razbojnikov je napadlo pri belem dnevu neko banko v Barceloni in izropalo blagajno. Po izvršenem zločinu so brez sledu izginili.

Zvezda Mars je pokrita z ledom. Sredi preteklega meseca se je nahajala zvezda Mars v takem položaju, da so jo mogli zvezdoslovci z vseh zvezdarn prav dobro opazovati. To opazovanja so pa ugotovila, da ni na Marsu kakih umetnih kanalov izkopanih, kar naj bi dokazovalo o človeškem bivanju na njem, pač pa je površina pokrita z ledom in dozdevni kanali so le razpoke v ledu. Tudi temperatura je na Marsu mnogo nižja kot na zemlji in znaša povprečno letno 23 stopinj Celzija pod ničlo.

Starejšim osebám zbadanje in trganje najbolj zagrenjuje stare dni. Natrite malo svoje utrjene žile s preparatom »ALGA«. Čutili boste, kako Vam »ALGA« daje življenjsko veselje in svežost. »ALGA« se dobiva povsod steklenica za 16 dinarjev.

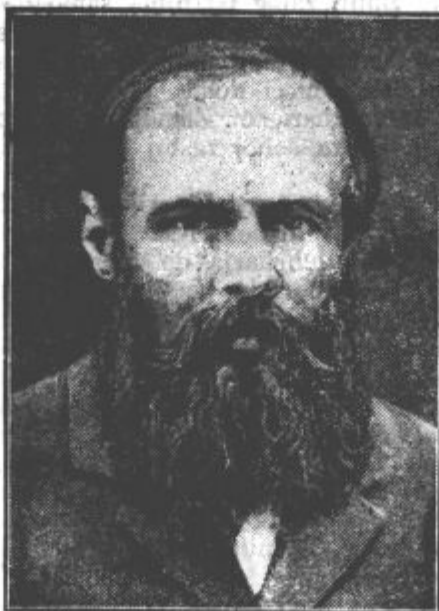
S strupenimi plini na podgane. V hamburško luko je prispela te dni velika ladja s tovorom kanadske pšenice. Podgane so pa na ladji skoro vse vreče preluknjale, tako da je bilo raztovorjenje silno otežkočeno. Ker niso mogli velikanske množine podgan drugače uničiti, so napeljali v vse prostore ladje strupen plin, ki je v par dneh pokončil strašno nadlogo.

Rumunija išče inozemsko posojilo. Listi poročajo, da je prispel v Pariz rumunski finančni minister Popovici z namenom, da dokonča pogajanja za novo posojilo v Franciji.

Turkinje bodo služile v vojski. Predsednik turške republike Mustafa Kemal je izjavil, da morajo sedaj žene prevzeti tudi dolžnost, braniti domovino in služiti vojake, ko zahtevajo vse državljanske pravice in hočejo biti povsod izenačene z moškimi.

Turki obešajo zarotnike. Proti Kemalovi vladi se je v zadnjem času pričelo precej močno zarotniško gibanje, ki so ga pa oblasti hitro zatrle. Pretekli teden je bilo obešenih v okolici Smire 28 na smrt obsojenih zarotnikov, samih uglednih Turkov.

VSE NOVE NAROČNIKE, ki prejema »Kmetški list« od meseca decembra, katerim so bile priložene tudi položnice, prosimo, da zanesljivo tekom par tednov poravnajo svojo naročnino, sicer bomo ukinili nadaljnje pošiljanje lista vsakomur, ki bi se tega ne držal in ne bi pravočasno naročnine plačal. Kdor pa slučajno položnice ni prejel, naj zahteva od uprave, da mu jo takoj pošlje. Naročnina za celo leto stane samo 30 dinarjev.

Petdeset let smrti F. M. Dostojevskega.

Veliki ruski pisatelj Fjodor Mihajlovič Dostojevski, ki je v svojih romanih razkril najbolj skrite globine človeških duš, je pred petdesetimi leti, dne 9. februarja 1881, umrl v Petrogradu. Njegova dela so med največjimi, kar jih premore svetovna literatura.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 15. februarja, nedelja: Faustin.
- 16. februarja, ponedeljek: Julijana.
- 17. februarja, torek: Pust.
- 18. februarja, sredo: Pepelnica.
- 19. februarja, četrtek: Konrad.
- 20. februarja, petek: Sadot.
- 21. februarja, sobota: Maksimilij.

Gospodarstvo

Naše najvažnejše vprašanje.

Celje, januar 1931.

Med vsemi vprašanji, ki nas najbolj zanimajo, je gotovo vprašanje, kako odpomoči kmetu in ga spraviti vsaj deloma iz krize. Da je agrarna kriza tudi pri nas huda, o tem vemo dobro. Ni nam pa še dobro znano, kje je del vzroka naše krize. Čim globokejšo iščemo vzroke, tem bolj prihajamo do zaključka, da nosimo odgovornost za krizo našega kmeta tudi sami. Naša kriza se da omiliti. Hočem navesti le nekaj primerov. Največja naša napaka v zadrugarstvu je bila do sedaj ta, da smo posvečali v glavnem pažnjo organizaciji posojilnic in hranilnic. Moramo priznati, da je na tem polju ustvarjena ogromna in močna organizacija, ki služi za vzgled tudi drugim narodom. Popolnoma pa smo zanemarili vprašanje organizacije vnovčevanja. Prav je, da sme kmeta osvoboditi raznih oderuhov, a treba mu je tudi dati možnost, da svoje produkte vnovči in to po ceni, ki odgovarja. Danes vidimo, da je baš polje vnovčevanja največja muka za našega kmeta. Produkt, dokler je pri kmetu, nima cene. A posredovalec vedno nekaj iztisne iz tega in to navadno toliko, da bi bil kmet vesel, ako bi dosegel saj polovico. Primerjajmo samo cene na trgu mesa in cene, ki doseže kmet za živino. To nam bo dovolj jasno, kje smo jako šibki. Enako se godi z drugimi produkti: mleko, maslo, med, sadje, zelenjava in drugi produkti morajo prej večinoma skozi roke posredovalca, da pridejo do konsuma po ceni, ki je za konsum previsoka, a za kmeta samega je tako nizka, da ne krije niti stroškov. Radi tega moramo za vsako ceno najti pot iz zagate.

Edina rešitev je v tem, da se z vso silo začne delovati na to, da se osnuje zadrugno vnovčevanje, ki naj stopi prej kot je mogoče

Dražestne kodre

neomejene trpežne ob vlažnem zraku ali potenju, dosežejo dame in gospodje brez škarij kodralk s Hela esenco za kodranje las. Tudi najlepša bubi-glavica se s Hela olepša, ker je vsaka ondulacija odveč. Prihrani se veliko časa in denarja, pospešuje rast las. Pogled v zrcalo Vas bo vžrabil. Takoj se dosežejo obilni ondulirani kodri, mične frizure. Mnogo zahval. Zlasti gledališke umetnice je ne morejo prehvaliti. — Cena Din 12 —, 3 steklenice Din 25 —, 6 steklenic Din 40 —.

Dr. Nic. Kemény, Košice, Č. S. R., pošt. preddal 12/L. 36.

samo v zvezo s konsumentom. Pot od producenta do konsumenta se mora skrajšati in dati kmalu vsaj del onega, kar sedaj dobi posredovalec. Konferenca za ublažitev agrarne krize že itak priporoča to in vsi vidijo edino rešitev v zadrugi. Pri tem pa ne smemo misliti, da zadruga zamore delati čudeže, posebno tam, kjer se gre za organizacijo notranjega trga in za organizacijo konsuma. Kakor si industrija in trgovina organizira konsum, tako more tudi kmetijstvo stremeti za tem. Organizacija notranjega trga pa mora poleg vsega rešiti vprašanje izenačenja cen med industrijskimi proizvodi in pridelki kmeta.

Naša najnujnejša zadeva v bodočnosti je, da gospodarsko organiziramo kmeta in da ga vodimo do tega, da sebe in svoj stan usmeri k zadrugi. Prepričati je treba one, ki še ne verujejo, da morejo samo v skupnem nastopu zmagati. Bodočnost kmetске organizacije pa sloni le na zadrugi. Ona mora postati njegova politična in gospodarska voditeljica.

Ker pa je naš kmet dostopen za zadrugo, bo gotovo tudi sam od sebe energično začel akcijo za odpravo krize. Ta boj pa je baš v zadrugah za vnovčevanje produktov kmeta in njega neposreden stik s konsumentom. Ali bodemo mi ta boj izvojevali, je še vprašanje. Morale bodo priti še višje sile, da nas v to prisilijo, ker pri nas je še preveč stare miselnosti. A kmet se na to ne sme ozirati, ker prva in glavna njegova misel mora biti pač ta, da bo spet gospodarsko jak. Da svoje zadrugarstvo spopolni tako, da mu bo pomagal vsaj deloma prenašati krizo in da vsaj deloma pride do ugodnih cen svojim produktom.

Dipl. com. G. Gomiseč

Naše zadrugništvo in zadrugni zakon.

Brali smo v časopisih novice o novem zadrugnem zakonu. Projekt za novi zadrugni zakon je izdelala tudi glavna zadrugna zveza in ga predložila kmetijskemu ministrstvu. Kdaj bo ministrstvo o zakonu sklepalo in kdaj bo zakon dobil veljavo, o tem še ni nič znane. Pretečeni teden je imela Glavna zadrugna zveza sejo v Zagrebu, pri kateri so se zopet posvetovali o novem zadrugnem zakonu. Iz poročila zvemo samo to, da zahteva Glavna zadrugna zveza po svojem projektu zakon, osnovan na starih principih in svobodi. Kakšni so ti principi in svoboda, to se najbolje razvidi iz njenega projekta, ki pa nam še ni znan. Zadrugni zakon bo za naše gospodarstvo tako važen, da se o njem posvetujejo in razgovarjajo tudi naši kmetje, člani raznih zadrug, ki so že od začetka novega zadrugništva ustanavljali zadrugne in delovali v zadrugah, skoraj 30 let žrtvovali dosti časa, vse nedelje in praznike pa tudi denarja in skrb in videli tudi vse napake, ki so uničevale zadrugništvo. Mnenja in sodbe o novem projektu so pa precej različne, morda celo nasprotno, to se pa tudi bere v poročilu seje Gl. zadrugne zveze v Zagrebu.

No, pa zapišimo še mi nekaj svojih misli o tem. Časi se spreminjajo, ljudje so se po vojski precej spremenili, pa tudi gospodarstvo se spreminja, zato je potreba tudi novega reda, novih zakonov. Dolgoletna zgodovina našega združništva nas je precej poučila po dobrih in slabih skušnjah pri delu združništva. Veliko so pričakovali prvi id-alni ustanovitelji in delavci od združništva. Dosegli so po trudapolnem delu in borbi za združništvo lepe uspehe, pa tudi razočaranja. Svetovna vojna ni toliko oškodovala našega združništva, kakor se je mislilo, če ravno je zelo manjkalo delavcev, pa so starejši združniki bolj prišli in so delali, če je bilo treba, po dnevu in po noči. Združništvo je izšlo zdravo, treba ga je bilo le oživeti. To je bilo lahko, vsaj so bile na razpolago izvrstne moči. Pa sedaj po 12 letih, kakšna sodbja? Dovolj nam pove manifest Nj. Vel. kralja od 6. januarja. Vprašanje je, če ni slaba politika desetih let škodila tudi našemu združništvu. Pri današnji gospodarski krizi se ne pozna potrebnega vpliva združništva v taki meri, kakor od njega pričakujemo in zahtevamo. Produktivna vnovčevalna ali prodajna stran združnega gospodarstva je skoro popolnoma zanemarjena.

Združništvo je delovalo z geslom: boj izkoriščevalnemu kapitalizmu. Kdaj pa je kapitalizem bolj rasel kot po vojni? Ni čuda, če je tudi nekatere delavce pri združništvu potegnil v svoj krog. Kakšen naj bo torej nov združni zakon, da bo po njem urejeno tako združništvo, ki ne bo le v korist posameznim združnikom, ampak celemu narodu? Novi zakon naj vpelje v združništvo strogi red, seveda tudi strogo kontrolo. Naš kmet ali delavec ima malo časa za delo pri zadrugi, da bi jo nadzoroval, za to pa že nima časa. Zato ni napačno mnenje dr. Šušterja, ki ga iznaša v beograjski »Politiki«, da naj vlada nadzoruje združništvo. Čim več kontrole, tem bolje bo za člane. Dobremu združništvu se ni treba bati nobene kontrole, slabo je pa treba kontrolirati. Za kmeta je najbolje, da je njegov vstop v zadrugo varen. S tem bo pa konec svobode združništva, pravijo nekateri gospodje. Seveda je treba, da je konec take svobode, ki velja le za nekatere, druge pa lahko tepe. Svoboda ima pogosto dvojno lice. Koliko nam je dosedajna svoboda koristila, o tem je pa treba premišljevati. Nov združni zakon naj nadaljuje boj izkoriščanja, zato naj odpravlja vse one izrodke, ki ne smejo biti združnemu gospodarstvu la-st-

ni in kateri so se pojavili ponekod vsled sedanje svobode. Čisto jasno je, da se bo pri sedajnih razmerah moralo delati za ujediničenje naroda in bo treba še odpraviti druge ovire, ki jih tudi navaja dr. Šušter. Glede denarnih razmer pa velja še naš stari pregovor, ki pravi: bolje drži ga, kot lovi ga.

Kmet.

Na dražbi »Divje kože« v Ljubljani dne 26., 27. in 28. januarja 1931 so bile dosežene sledeče cene: Kune zlatice 635—850 Din, kune belice 600—770 Din, veverice 3 Din, lisice poljske 230—275 Din, lisice gorske 250—350 Din, lisice gorske glave 400 Din, jazbeci 85 do 95 Din, dihurji 125—160 Din, podlasice bele 27 Din, podlasice rujave 4 Din, mačke domače 3'50 Din, mačke divje 100—120 Din, vidre 550—770 Din, srne 15—20 Din, zajci divji 7'10 Din. V nekaterih slučajih, kjer je bilo blago v lozih povprečno slabe kakovosti, tam kože niso dosegle gori navedenih cen. Prihodnja dražba se vrši dne 23. marca 1931.

Ljubljanski živinski sejem v sredo 4. februarja. Na živinski sejem je bilo prignanih 241 konj in 151 volov, 47 krav, 14 telet, 29 mesnih prašičev in 107 prašičkov za rejo; prodanih pa je bilo 28 konj, 33 volov, 15 krav, 4 teleta in 78 prašičev in prašičkov. Sejem je bil precej živahen, čeprav ni bilo baš mnogo kupcev. Cene volom, ki so na drugem januarskem sejmu popustile za 0'51—1 Din, so se danes zopet dvignile za 0'25—0'50 Din. Za kilogram žive teže notirajo (v oklepajih cene od zadnjega sejma): voli I. 8'25 Din (8 Din), II. 7'50 Din (7 Din), III. 7 Din (6'50 Din), krave debele 5—6 Din (5—6 Din), krave klobasarike 3—4 Din (3—4 Din), mesni prašiči 8 Din; po komadu: konji 300—5000 Din, prašički za rejo 150—200 Din.

Dražba lova občine Polhovgradec. V četrtek dne 26. februarja 1931 ob 9. uri zjutraj se bo oddal pri sreskem načelstvu v Ljubljani v sobi št. 1 v pritličju na javni dražbi v zakup lov občine Polhovgradec za čas od 1. aprila 1931 do 31. marca 1936.

SEJMI.

- 15. februarja: Bogojina.
- 16. februarja: Buče, Vreńska gorica.
- 17. februarja: Šmartno pri Litiji, Podšentjur.
- 19. februarja: Lož, Velenje, Pišce, Ljutomer.
- 20. februarja: Zg. Tuhinj, Videm ob Savi.

1000 dinariev

plačam, če svojih kurjih očes, bradavic, rožene kože, odebline ne odpravite v 3 dneh brez bolečin in nevarnosti ter brez noža in brez vnetja z zdravniško priporočanim balzomom »Ria«. Gospod šumarski svetnik L. spcroča: »18 let sem trpel radi kurjih očes, vsak črevelj in vsak korak mi je povzročal muke. Balzam »Ria« je odstranil moja kurja očesa s koreninami vrede. Enako pišeta vladni svetnik dr. Bodenstein in grofica Zeppelin. Cena z garancijskim pismom Din 8.—, 3 lončki 15.—.

Dr. Nic. Kemény, Košice, poštni predal 12/D 36. — Češkoslovaška.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din 13'50
1 švicarski frank	Din 10'94
1 avstrijski šiling	Din 7'98
1 angleški funt	Din 275'50
1 ameriški dolar	Din 56'50
1 francoski frank	Din 2'22
1 češkoslovaško krono	Din 1'68
1 italijansko liro	Din 2'98

Svojemu članstvu in vsem, ki so ga poznali in ljubili, sporočamo prežalostno vest, da je dne 9. t. m. v Šibeniku preminul naš ustanovitelj in bivši predsednik, tovariš

inž. Jole Karadjole

Najboljšemu drugu, vzornemu sodelavcu in pravemu bratu ohranimo blag spomin.

Ljubljana, dne 10. februarja 1931.

Akademski agrarni klub
»Njiva«.

Janko Češnik

Ljubljana

Lingarjeva - Stritarjeva ulica.

Pozor!

Pred nakupom svojih potrebščin za pomlad in poletje, za ženske in moške obleke oglejte si mojo lepo zalogo na novejšega blaga kakor: blaga za ženske obleke in plašče (montelne), perline svilne žameta, delena in drugega. Za moške obleke: modno sukno (štof), ševiot od 80 Din naprej, modni kamgarn, ševiot za modne in športne obleke od 100 Din naprej. Največja izbira svilnatih, volnenih šerp in rut.

Samo češko in angleško blago!

Poštenost mojega podjetja je znana.

Ako imate na Vašem zemljišču

posebne materiale, barvne zemlje itd., pošljite vzorce in opis ležišča na Trgovsko in gospodarsko družbo v Ljubljani, Cigaletova ul. 1, ki ima interes za vse zemeljske materiale, uporabljive v industrijske svrhe

POLNOMASTNI,
POLMASTNI in
TRAPISTOVSKI
SIR

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah.

EKONOM
LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 7

Kako pridelati mnogo dobrega blaga?

Vzemimo na pomoč ona tehnična sredstva, ki povzročajo večje in boljše pridelke, obenem pa zmanjšajo pridelovalne stroške. Eno teh sredstev je:

Apneni dušik, ki vsebuje 16—20% dušika in do 70% apna, to je skupno 80—90% rastlinske hrane. Apneni dušik vpliva blagodejno na vse posevke. Travniki dajo bujno in dobro seno. Na njivah, vinogradih in sadonosnikih povzroči apneni dušik večji pridelek tako kakovostno kakor količinsko. **Nitrofoskal-Ruše** pa vsebuje vso potrebno rastlinsko hrano: dušik, fosforno kislino, kalij in apno. Vseled tega nadomestuje vsa ostala enostranska umetna gnojila in je prikladno za vse posetje in vsako zemljo. Apneni dušik in Nitrofoskal-Ruše se lahko naroči pri »EKONOM-u«, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7, ali pa pri:

Tvornici za dušik d. d., Ruše pri Mariboru

ki raziskuje tudi zemljo in daje navodila za umno uporabo nme nih gnojil.

ŠIVALNI STROJI

„GRITZNER“
„ADLER“
in kolesa,
najboljši material,
precizna konstrukcija, kr. snov,
oprema ter najnižja cena
so samo pri

Večletna garancija!
Pomk v voženju brezplačen!

Jos. Petelinc, Ljubljana

ob vodi v bližini Prešerovega spomenika

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in poseitev, za prevzem
hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovenska gradbena in kreditna zadruga
r. z. z. o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ul. 35/I.

Pravila proti plačilu Din 5.— v znakah. Za odgovor
prosimo znamko.

Uradne ure od 8—12 in od 14—18.

Zastopnike

za prodajo šivalnih
strojev, separatorjev
koles, gramofonov,
elektromotornih pred-
metov i. t. d. pod zelo
ugodnimi pogoji
sprejemo.

„CENTRA“ trgovina
šivalnih strojev i. t. p.
Ljubljana,
Poštni predal 248.

V prodaji težji
vaša bodočnost!

Ako se želite sposob-
nega, doseči visok pro-
met naših prvovrstnih
predmetov, Vam po-
nudimo tem potom na-
še zastopstvo ter Vam
jamčimo za boljši za-
služek kot v katerem-
koli drugem posluhu.
Pišite nam in priloži-
te znamko za odgovor.
Tehna družba, Ljublja-
na, Mestni trg št. 25/I.

Breč ne in zd dan
v kosteh — členkih
mišicah — ledjih
zobeh — glavi

odstranja
ta'oj

ALGA
za masažo

Masirajte se že noč — že jutraj boste vstali
prerajeni

ALGA se dobiva povsod
1 steklenica Din 16

Po pošti pošlje
Laboratorij „ALGA“ Suš k

4 stek. 77 Din, 8 stek. 131 Din, 14 stek. 205 Din, 25 stek. 320 Din

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks
kovaški premog

Vam nudimo

Družba „ILIRIJA“ — Ljubljana
Dunajska cesta 46. Telefon 28-90

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

Velika zaloga
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske oble-
ke. Lepa izbira svilenih
ruč in šerp. Krojači in
šivilje, pišite po vzorci!

RADIOBALZAMIKA
ZANESLJIVO
SREDSTVO
PROTI REVMAZMU,
PREHLADU in ISHIJASU.
LABORATORIJ
BEOGRAD
DOBIJA SE V VSEH LEKARNAH PO CENI DIN. 75

EKONOM

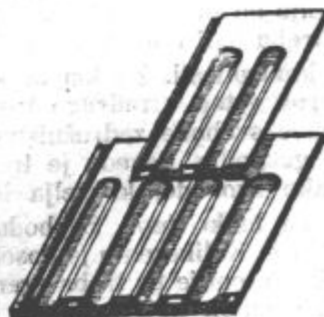
SRPNA GOSPODARSKA ZADRUGA

Ljubljana, Kolodvorska ulica 7, nudi po
najnižjih cenah vse vrste železnih priključkov, najfinije ob-
delane, maščobne, okrožene, s čisto in očiščenim
vsestransko uporabljenim. Veika zaloga vseh vrst
in vrstnih gumijastih izdelkov ter očiščenega, trboveljskega
in splošnega materiala.

**Opeko in
strešnike**
vseh vrst, za zidavo hiš, iz
znanih karlovskega opckara
„ILOVAC“

dobavlja franco vsake postaja
po konkurenčnih cenah samo

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO
»EKONOM«, LJUBLJANA Kolodvorska
ulica števil. 7

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom

Račun št. hranilnice št. 44.257

registrir. zadruga z omejenim zavezo

Broj: „KMETSKI DOM“

LJUBLJANA, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon št. 28

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po
5%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7%, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev

Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitve obrestovanja

PUSILJA daje proti poročstvu, na

knjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

AGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12, in od 3—4, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12

Podružnici v Komniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

